

**विविध कृषि पुरस्कारांबाबत
मार्गदर्शक सुचना २०२०-२१**

जा.क्र.कृमावि/विप्र-४/कृषिपुरस्कार/मा.सु/१४५१६/२०२१
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
दिनांक :-२८/०४/२०२१

प्रति,

१. विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व)
२. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)

विषय :- सन २०२० करीता १.डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न, २.वसंतराव नाईक कृषिभूषण ,
३. जिजामाता कृषिभूषण, ४.सॅंद्रीय शेती कृषिभूषण, ५.वसंतराव नाईक शेतीमित्र, ६.युवा शेतकरी,
७.उदयान पंडीत आणि ८.वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कारांकरीता शेतकरी निवड व प्रस्ताव
सादर करणेबाबतच्या मार्गदर्शक सूचना.....

संदर्भ - शासन निर्णय, कृषि व पदुम विभाग क्र-कृपु-२०२०/प्र.क्र.१२/४-अ, दि.१५ फेब्रुवारी २०२१

महाराष्ट्र राज्य कृषि उत्पादन व कृषि उद्योग क्षेत्रात अग्रेसर राज्य म्हणून ओळखले जाते. राज्यात दरवर्षी शेती व पुरक क्षेत्रात अतिउल्लेखनिय कार्य करणाऱ्या शेतकऱ्यास अथवा संस्थेस कृषि विभागामार्फत डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न, वसंतराव नाईक कृषिभूषण, जिजामाता कृषिभूषण, कृषिभूषण (सॅंद्रीय शेती), वसंतराव नाईक शेतीमित्र, उद्यानपंडीत पुरस्कार, वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी व कृषि विभागातील अधिकारी/ कर्मचारी यांचेसाठी पद्मश्री डॉ. विठ्ठलराव विखे पाटील कृषि सेवारत्न पुरस्कार इत्यादि पुरस्कार मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे हस्ते प्रदान करून सन्मानित करण्यात येते. तसेच, याच विविध पुरस्कारांच्या धर्तीवर सन २०२० पासून राज्यात कृषि क्षेत्रात उल्लेखनीय व नाविण्यपूर्ण कामगिरी करणाऱ्या युवा शेतक-यांना युवा शेतकरी पुरस्कार देण्यात येणार आहे.

उपरोक्त संदर्भिय शासन निर्णयांच्या अधिन राहून परिपूर्ण प्रस्ताव सादर करणेबाबत कार्यपध्दती आणि मार्गदर्शक सुचना खालीलप्रमाणे राहतील.

१. विविध कृषि पुरस्कारांचे स्वरूप,दरवर्षी देण्यात येणा-या पुरस्कारांची संख्या आणि निकष पुढीलप्रमाणे -

अ) डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कार

- ❖ स्वरूप - डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कार हा राज्याच्या कृषि विभागामार्फत दिला जाणारा सर्वोच्च पुरस्कार आहे. या पुरस्कारासाठी निवड होणा-या व्यक्ति / गट /संस्थेस रु. ७५०००/- रकमेचा धनादेश, स्मृतीचिन्ह (ट्रॉफी), प्रशस्तिपत्र व सपत्नीक/पतीसह सत्कार असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.
- ❖ देण्यात येणारे पुरस्कार संख्या - १
- ❖ निकष -
 - १) कृषि क्षेत्रात संघटनात्मक कार्य करणाऱ्या व्यक्ती/गट/संस्थेला पुरस्कार देण्यात यावा. प्रस्तावित व्यक्ती/गट/संस्था यांनी केलेले कार्य संपुर्ण राज्याला दिशादर्शक आणि अतिउल्लेखनिय असावे.
 - २) प्रस्तावित व्यक्ती / गट /संस्था यांना केंद्र किंवा राज्यशासनाचा कोणताही कृषि पुरस्कार प्राप्त झालेला असावा.

- ३) शेतकऱ्यांच्या स्वतःच्या नावावर शेती असावी आणि कुटुंबीयांसह त्याचा शेती हा मुख्य व्यवसाय असावा.
- ४) यशस्वी उत्पादन, रोपवाटिका, बीजोत्पादन, सेंद्रिय निविष्टा उत्पादन व वापर, काढणीतोर व्यवस्थापन, प्रतवारी, पॅकहाऊस, साठवणुक, मुल्यवर्धन, प्रक्रिया, विपणन, निर्यात इ. कार्यात सहभागी होऊन उल्लेखनीय कार्य करणारा व अधिक नफा मिळविणारा असावा.
- ५) पुरस्कारासाठी निवडावयाचा शेतकरी हा यांत्रिकीकरण, ठिबक सिंचन, गोबर गॅस, दुग्धव्यवसाय, सेंद्रिय शेती, गांडुळ खत युनिट, कृषि प्रक्रिया, आधुनिक पध्दतीच्या शेती पध्दती, काढणीतोर व्यवस्थापन, पणन, निर्यात इ.बाबत परिसरातील शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करणारा असावा. याबरोबरच पीक स्पर्धा, प्रदर्शन, मेळावे, संशोधन संस्थांना भेटी इ. उपक्रमामध्ये सहभागी होणारा आणि आधुनिक कृषि तंत्रज्ञान प्रचार व प्रसार कार्यात सहभागी होणारा तसेच परिसरातील शेतकऱ्यांना अशा उपक्रमांत सहभागासाठी उद्युक्त करणारा असावा. पिकस्पर्धा, प्रदर्शने इ. मधील सहभाग / पारितोषिक इ. चा तपशील प्रस्तावासोबत पुराव्यासह देण्यात यावा.
- ६) शासनाच्या कृषि विभागाकडून दिल्या जाणाऱ्या राज्यस्तरीय दोन पुरस्कारांमधील अंतर किमान ०५ वर्षे इतके असावे.
- ७) संबंधिताकडून ते केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.
- ८) शेतकरी/संस्था यांना यापुर्वी प्रस्तुतचा पुरस्कार मिळाला असल्यास ते पुन्हा याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
- ९) संबंधितांनी प्रस्तावासोबत मूळ प्रतीतील जिल्हा पोलीस अधिक्षक कार्यालयाचा चारित्र्याचा दाखला, स्वयं घोषणापत्र (प्रपत्र - ई - सहपत्रित), ७/१२,८-अ सादर करणे आवश्यक आहे.
- १०) कृषि आयुक्तालय स्तरावरून संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी संबंधित प्रस्तावाची समक्ष क्षेत्रीय पाहणी करावी.
- ११) या पुरस्कारासाठी प्राप्त सर्व प्रस्तावांचे गुणांकन व मुल्यांकन प्रपत्र १ मध्ये करावे. जिल्हास्तरीय समितीने गुणांकन व मुल्यांकन करून प्रस्तावासोबत प्रपत्र १ विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करावेत. विभागस्तरीय समितीने प्राप्त सर्व प्रस्तावांची छाननी करून प्रस्तावासोबत प्रपत्र १ कृषि आयुक्तालय समितीकडे सादर करण्यात यावे.

ब) वसंतराव नाईक कृषिभुषण पुरस्कार

- ❖ **स्वरूप** - वसंतराव नाईक कृषिभुषण पुरस्कारासाठी विजेत्या शेतकऱ्याला रु.५०,०००/- रकमेचा धनादेश, स्मृतीचिन्ह (ट्रॉफी), प्रशस्तिपत्र व सपत्नीक/पतीसह सत्कार असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.
- ❖ देण्यात येणारे पुरस्कार संख्या - ०८ (प्रत्येक कृषि विभागातून एक याप्रमाणे)
- ❖ **निकष** -
 - १) प्रस्तावित शेतकरी हा कृषि क्षेत्रात उल्लेखनीय कार्य केलेला व केंद्र किंवा राज्यशासनाचा कोणताही कृषि पुरस्कार प्राप्त शेतकरी असावा.
 - २) शेतकऱ्यांच्या स्वतःच्या नावावर शेती असावी आणि कुटुंबीयांसह त्याचा शेती हा मुख्य व्यवसाय असावा.
 - ३) यशस्वी उत्पादन, रोपवाटिका, बीजोत्पादन, सेंद्रिय निविष्टा उत्पादन व वापर, काढणीतोर व्यवस्थापन, प्रतवारी, पॅकहाऊस, साठवणुक, मुल्यवर्धन, प्रक्रिया, विपणन, निर्यात इ. कार्यात सहभागी होऊन उल्लेखनीय कार्य करणारा व अधिक नफा मिळविणारा असावा.

- ४) पुरस्कारासाठी निवडावयाचा शेतकरी हा यांत्रिकीकरण, ठिबक सिंचन, गोबर गॅस, दुग्धव्यवसाय, सेंद्रिय शेती, गांडुळ खत युनिट, कृषि प्रक्रिया, आधुनिक पध्दतीच्या शेती पध्दती, काढणीतोर व्यवस्थापन, पणन, निर्यात इ.बाबत परिसरातील शेतक-यांना मार्गदर्शन करणारा असावा. याबरोबरच पीक स्पर्धा, प्रदर्शन, मेळावे, संशोधन संस्थांना भेटी इ. उपक्रमामध्ये सहभागी होणारा आणि आधुनिक कृषि तंत्रज्ञान प्रचार व प्रसार कार्यात सहभागी होणारा तसेच परिसरातील शेतकऱ्यांना अशा उपक्रमांत सहभागासाठी उद्युक्त करणारा असावा. पिकस्पर्धा, प्रदर्शने इ. मधील सहभाग / पारितोषिक इ. चा तपशील प्रस्तावासोबत पुराव्यासह देण्यात यावा.
- ५) शासनाच्या कृषि विभागाकडून दिल्या जाणाऱ्या राज्यस्तरीय दोन पुरस्कारांमधील अंतर किमान ०३ वर्षे इतके असावे.
- ६) संबंधिताकडून ते केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.
- ७) शेतकरी/संस्था यांना यापुर्वी प्रस्तुतचा पुरस्कार मिळाला असल्यास ते पुन्हा याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
- ८) संबंधितांनी प्रस्तावासोबत मूळ प्रतीतील जिल्हा पोलीस अधिक्षक कार्यालयाचा चारित्र्याचा दाखला, स्वयं घोषणापत्र (प्रपत्र - ई - सहपत्रित), ७/१२,८-अ सादर करणे आवश्यक आहे.
- ९) विभाग स्तर समितीने संबंधित शेतक-याची /संस्थेची प्रस्तावात उल्लेखित केलेल्या बाबींची समक्ष क्षेत्रीय पाहणी करावी.
- १०) या पुरस्कारासाठी जिल्हास्तरीय समितीने प्रपत्र २ मध्ये गुणांकन व मुल्यांकन करून गुणानुक्रमे आलेल्या पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र २ विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करावे. विभागस्तरीय समितीने प्राप्त सर्व प्रस्तावांची छाननी करून गुणानुक्रमे पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र २ कृषि आयुक्तालय समितीकडे सादर करावे.

क) जिजामाता कृषिभुषण पुरस्कार -

- ❖ **स्वरूप** - जिजामाता कृषिभुषण हा पुरस्कार केवळ महिला शेतक-यांसाठी असून विजेत्या महिलेला रु.५०,०००/- रकमेचा धनादेश, स्मृतीचिन्ह (ट्रॉफी), प्रशस्तिपत्र व पतीसह सत्कार असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.
- ❖ देण्यात येणारे पुरस्कार संख्या - ०८ (प्रत्येक कृषि विभागातून एक याप्रमाणे)
- ❖ **निकष** -
 - १) राज्यातील सर्व महिला शेतकरी या पुरस्कारासाठी पात्र असतील तथापि, केंद्र किंवा राज्यशासनाचा कोणताही कृषि पुरस्कार प्राप्त असल्यास प्राधान्य देण्यात यावे.
 - २) महिला शेतकरी यांच्या स्वतःच्या नावावर किंवा पतीच्या नावावर शेती असावी आणि त्या कुटुंबीयासह शेती करणा-या असाव्यात.
 - ३) यशस्वी उत्पादन, रोपवाटिका, बीजोत्पादन, सेंद्रिय निविष्टा उत्पादन व वापर, काढणीतोर व्यवस्थापन, प्रतवारी, पॅकहाऊस, साठवणुक, मुल्यवर्धन, प्रक्रिया, विपणन, निर्यात इ. कार्यात सहभागी होऊन उल्लेखनीय कार्य करणारी व अधिक नफा मिळविणारी महिला शेतकरी असावी.
 - ४) पुरस्कारासाठी निवडावयाची महिला शेतकरी ही यांत्रिकीकरण, ठिबक सिंचन, गोबर गॅस, दुग्धव्यवसाय, सेंद्रिय शेती, गांडुळ खत युनिट, कृषि प्रक्रिया, आधुनिक पध्दतीच्या शेती पध्दती, काढणीतोर व्यवस्थापन, पणन, निर्यात इ.बाबत परिसरातील शेतक-यांना मार्गदर्शन करणारी असावी. याबरोबरच पीक स्पर्धा, प्रदर्शन, मेळावे, संशोधन संस्थांना भेटी इ. उपक्रमामध्ये

सहभागी होणारी आणि आधुनिक कृषि तंत्रज्ञान प्रचार व प्रसार कार्यात सहभागी होणारी तसेच परिसरातील शेतकऱ्यांना अशा उपक्रमांत सहभागासाठी उद्युक्त करणारी असावी. पिकस्पर्धा, प्रदर्शने इ. मधील सहभाग / पारितोषिक इ. चा तपशील प्रस्तावासोबत पुराव्यासह देण्यात यावा.

- ५) शासनाच्या कृषि विभागाकडून दिल्या जाणाऱ्या राज्यस्तरीय दोन पुरस्कारांमधील अंतर किमान ०३ वर्षे इतके असावे.
- ६) संबंधिताकडून ते केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.
- ७) शेतकरी/संस्था यांना यापुर्वी प्रस्तुतचा पुरस्कार मिळाला असल्यास ते पुन्हा याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
- ८) पतीला मिळालेल्या पुरस्काराकरीता पत्नीला पुन्हा नव्याने अर्ज करता येणार नाही.
- ९) संबंधितांनी प्रस्तावासोबत मूळ प्रतीतील जिल्हा पोलीस अधिक्षक कार्यालयाचा चारित्र्याचा दाखला, स्वयं घोषणापत्र (प्रपत्र - ई - सहपत्रित), ७/१२,८-अ सादर करणे आवश्यक आहे.
- १०) विभाग स्तर समितीने संबंधित माहिला शेतकऱ्याची प्रस्तावात उल्लेखित केलेल्या बाबींची समक्ष क्षेत्रीय पाहणी करावी.
- ११) या पुरस्कारासाठी जिल्हास्तरीय समितीने प्रपत्र २ मध्ये गुणांकन व मुल्यांकन करून गुणानुक्रमे आलेल्या पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र २ विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करावे. विभागस्तरीय समितीने प्राप्त सर्व प्रस्तावांची छाननी करून गुणानुक्रमे पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र २ कृषि आयुक्तालय समितीकडे सादर करावे.

ड) वसंतराव नाईक शेतीमित्र पुरस्कार-

- ❖ **स्वरूप** - वसंतराव नाईक शेतीमित्र हा शेती क्षेत्रात प्रभावीरीत्या विस्तार कार्य कारणा-या व्यक्ति/संस्था/वृत्तपत्र/साप्ताहिके/मासिके/ दूरचित्रवाहिन्या यांना दिला जातो. संबंधित व्यक्ती शेतकरी असावा किंवा त्याच्या नावावर ७/१२ असावा, असे बंधन नाही. मात्र शेतकरी असल्यास त्यास प्राधान्य देणेत येईल. या पुरस्कार विजेत्या शेतकऱ्याला रु.३०,०००/- रकमेचा धनादेश, स्मृतीचिन्ह (ट्रॉफी), प्रशस्तिपत्र व सपत्नीक/पतीसह सत्कार असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.
- ❖ देण्यात येणारे पुरस्कार संख्या - ०८ (प्रत्येक कृषि विभागातून एक याप्रमाणे)
- ❖ **निकष** -
 - १) कृषिविषयक दैनिक/ साप्ताहिक/मासिकामधुन अभ्यासपूर्ण लेख, कृषि विषयक योजनांची प्रचार प्रसिद्धी, शेतकऱ्यांच्या यशोगाथा इ.बाबतची माहिती देणा-या तसेच प्रिंट/ इलेक्ट्रॉनिक यांसारख्या समाज माध्यामांचा वापर करून जास्तीत जास्त शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करून कृषि विकासात योगदान देणा-या व्यक्ति/संस्था/वृत्तपत्र/साप्ताहिके/मासिके/ दूरचित्रवाहिन्या इत्यादींचा विचार या पुरस्कारासाठी करण्यात यावा.
 - २) शासनाच्या कृषि विषयक धोरणांचा प्रचार व प्रसिद्धी मध्ये सक्रिय सहभाग असावा.
 - ३) शासनाच्या कृषि विभागाकडून दिल्या जाणाऱ्या राज्यस्तरीय दोन पुरस्कारांमधील अंतर किमान ०३ वर्षे इतके असावे.
 - ४) संबंधिताकडून ते केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.

- ५) व्यक्ती/संस्था यांना यापुर्वी प्रस्तुतचा पुरस्कार मिळाला असल्यास पुन्हा याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
- ६) संबंधितांनी प्रस्तावासोबत मूळ प्रतीतील जिल्हा पोलीस अधिक्षक कार्यालयाचा चारित्र्याचा दाखला, स्वयं घोषणापत्र (प्रपत्र - ई - सहपत्रित) सादर करणे आवश्यक आहे.
- ७) विभागीय स्तरावरून संबंधित विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी संबंधित शेतक-याची /संस्थेची प्रस्तावात उल्लेखित केलेल्या बाबींची समक्ष क्षेत्रीय पाहणी करावी.
- ८) या पुरस्कारासाठी जिल्हास्तरीय समितीने प्रपत्र ४ मध्ये गुणांकन व मुल्यांकन करून गुणानुक्रमे आलेल्या पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र ४ विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करावे. विभागस्तरीय समितीने प्राप्त सर्व प्रस्तावांची छाननी करून गुणानुक्रमे पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र ४ कृषि आयुक्तालय समितीकडे सादर करण्यात यावे.

इ) वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कार-

- ❖ **स्वरूप** - वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कारासाठी विजेत्या शेतक-याला रु.११,०००/- रकमेचा धनादेश, स्मृतीचिन्ह (ट्रॉफी), प्रशस्तिपत्र व सपत्नीक/पतीसह सत्कार असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.
- ❖ देण्यात येणारे पुरस्कार संख्या - ४० (सर्वसाधारण गटासाठी प्रति जिल्हा १ याप्रमाणे ३४ आणि आदिवासी गटासाठी प्रति विभाग ०१ याप्रमाणे ०६ असे एकूण ४०)
- ❖ **निकष** -
 - १) शेतकऱ्याच्या स्वतःच्या नावावर शेती असावी आणि तो कुटुंबीयासह शेती करणारा असावा. यासाठी प्रस्तावासोबत ७/१२,८-अ जोडणे आवश्यक आहे.
 - २) शेतक-याच्या उदरनिर्वाह/ चरितार्थाचे मुख्य साधन शेती व्यवसाय आहे हे संबंधित शेतक-याने स्वप्रमाणित करावे.
 - ३) प्रस्तावित शेतकरी हा एकात्मिक शेती पध्दतीचा अवलंब करणारा असावा.
 - ४) यांत्रिकीकरण, टिबक सिंचन, गोबर गॅस, दुग्धव्यवसाय, गांडुळ खत युनिट,इ. आधुनिक तंत्रज्ञानाचा अवलंब करणारा असावा.
 - ५) शासनाच्या कृषि विभागाकडून दिल्या जाणाऱ्या राज्यस्तरीय दोन पुरस्कारांमधील अंतर किमान ०३ वर्षे इतके असावे.
 - ६) संबंधिताकडून ते केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.
 - ७) शेतकरी/संस्था यांना यापुर्वी प्रस्तुतचा पुरस्कार मिळाला असल्यास पुन्हा याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
 - ८) संबंधितांनी प्रस्तावासोबत मूळ प्रतीतील जिल्हा पोलीस अधिक्षक कार्यालयाचा चारित्र्याचा दाखला, स्वयं घोषणापत्र (प्रपत्र - ई - सहपत्रित), ७/१२,८-अ सादर करणे आवश्यक आहे.
 - ९) विभागीय स्तरावरून संबंधित विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी संबंधित शेतक-याची/संस्थेची प्रस्तावात उल्लेखित केलेल्या बाबींची समक्ष क्षेत्रीय पाहणी करावी.
 - १०) जिल्हास्तरीय समितीने प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रास भेट देवून संबंधितांनी केलेल्या कार्याची खात्री करून प्रस्ताव निकषाप्रमाणे योग्य असल्यासच प्रपत्रामध्ये शिफारशीसह अभिप्राय द्यावेत.यामध्ये संबंधित

शेतकऱ्यांनी कृषि विकास, विस्तार, सामुहिक कृषि पणन व्यवस्थापनासाठी प्रयत्न केले आहेत काय ? याबाबत सविस्तर अभिप्राय असणे अपेक्षित आहे.

- ११) वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कार (सर्वसाधारण गट) करीता जिल्हास्तरीय समितीकडे प्राप्त सर्व प्रस्तावातील गुणानुक्रमे पहिले दोन प्रस्तावांची शिफारस विभाग स्तरीय समितीकडे करण्यात यावी. विभागातून प्रत्येक जिल्ह्यातील गुणानुक्रमे प्रथम व द्वितीय प्रस्ताव याप्रमाणे विभागात जितके जिल्हे असतील तितक्या पहिल्या दोन प्रस्तावांची शिफारस आयुक्त स्तरीय समितीकडे करण्यात यावी.
- १२) वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कार (आदिवासी गट) करीता जिल्हास्तरीय समितीकडे प्राप्त सर्व प्रस्तावातील गुणानुक्रमे पहिल्या दोन प्रस्तावांची शिफारस विभाग स्तरीय समितीकडे करण्यात यावी. तसेच विभागातून गुणानुक्रमे पहिल्या दोन प्रस्तावांची शिफारस आयुक्त स्तरीय समितीकडे करण्यात यावी.
- १३) या पुरस्कारासाठी जिल्हास्तरीय समितीने प्रपत्र इ मध्ये गुणपत्रक भरायचे आहेत.

ई) कृषिभुषण (सॅद्रिय शेती) पुरस्कार:

- ❖ स्वरूप - सॅद्रिय शेतीमध्ये उत्कृष्ट काम करणा-या शेतकरी/संस्थेला कृषिभुषण (सॅद्रिय शेती) पुरस्कार देण्यात येतो. विजेत्या संस्था/शेतक-याला रु.५०,०००/- रकमेचा धनादेश, स्मृतीचिन्ह (ट्रॉफी), प्रशस्तिपत्र व सपत्नीक/पतीसह सत्कार असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.
- ❖ देण्यात येणारे पुरस्कार संख्या - ०८ (प्रत्येक कृषी विभागातून एक याप्रमाणे)
- ❖ निकष -
 - वैयक्तिक निकष
 - १) सॅद्रिय शेतीचे पीजीएस किंवा अन्य मान्यताप्राप्त संस्थेकडून प्रमाणिकरण केलेले असावे.
 - २) सॅद्रिय शेती स्पर्धा, प्रदर्शने, चर्चासत्रे, सॅद्रिय शेती मेळाव्यातील मार्गदर्शन इ. मधील सहभाग / पारीतोषिकाबाबतचा तपशिल पुराव्यासह देण्यात यावा. त्याबाबतची छायाचित्रे, प्रमाणपत्र इ. सादर करणे आवश्यक राहिल.
 - ३) सॅद्रिय शेतीचे प्रशिक्षण घेतलेले असावे. सॅद्रिय शेती तंत्रज्ञान प्रसाराबाबत सॅद्रिय शेतीबाबतचे नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविणे, त्याबाबतच्या आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करणे, स्वतः सॅद्रिय शेती गटाच्या माध्यमातून, कार्यशाळांमधून, प्रदर्शनामधील सहभाग, सॅद्रिय शेती प्रचार व प्रसारासाठी केलेले कार्य इत्यादीतून कार्य केलेले असावे.
 - ४) स्वतःचा शेतमाल सॅद्रिय म्हणून विक्री केलेली असावी. तशा पद्धतीचा ब्रँड असल्यास तपशील द्यावा.
 - ५) गांडूळ कल्चर/गांडूळ खत युनिटच्या माध्यमातून सॅद्रिय खत तयार करून त्याचा वापर स्वतः करणारा असावा तसेच इतर शेतकऱ्यांनाही प्रोत्साहन देणारा असावा.
 - ६) बायोडायनामिक कंपोस्ट/नाडेप यासारख्या सुधारीत पदध्तीने सॅद्रिय खत तयार करून स्वतःच्या शेतामध्ये वापरणारा असावा. रासायनिक पदार्थांचा वापर न करता आणि बाजारातून सॅद्रिय निविष्टा खरेदी न करता स्वतःच्या शेतावर दशपर्णीअर्क, जिवामृत, बीजामृत, निंबोळी अर्क, निंबोळी पावडर यासारख्या सॅद्रिय निविष्टा वापरणारा असावा.
 - ७) पिक संरक्षणासाठी एकात्मिक किड व्यवस्थापन, जैविक किटकनाशके, विविध पिक पध्दती, वनस्पतीजन्य किटकनाशके वापरणारा असावा.

- ८) सेंद्रिय शेती पध्दतीचा किमान पाच वर्षे अवलंब केलेला असावा. सेंद्रिय शेती/ शेती उत्पादनाचे प्रमाणिकरण केले असल्यास प्राधान्य देण्यात यावे. परिसरातील शेतक-यासमवेत समुह पध्दतीने सेंद्रिय शेती करून सेंद्रिय शेतीमालास बाजारपेठ उपलब्ध करून देण्यासाठी नेतृत्व करणारा असावा.
- ९) शासनाच्या कृषि विभागाकडून दिल्या जाणाऱ्या राज्यस्तरीय दोन पुरस्कारांमधील अंतर किमान ०३ वर्षे इतके असावे.
- १०) संबंधिताकडून ते केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.
- ११) शेतकरी/संस्था यांना यापुर्वी प्रस्तुतचा पुरस्कार मिळाला असल्यास पुन्हा ते याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
- १२) संबंधितांनी प्रस्तावासोबत मूळ प्रतीतील जिल्हा पोलीस अधिक्षक कार्यालयाचा चारित्र्याचा दाखला, स्वयं घोषणापत्र (प्रपत्र - ई - सहपत्रित), ७/१२,८-अ सादर करणे आवश्यक आहे.
- १३) विभागीय स्तरावरून संबंधित विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी संबंधित शेतक-याची/संस्थेची प्रस्तावात उल्लेखित केलेल्या बाबींची समक्ष क्षेत्रीय पाहणी करावी.

संस्थेचे निकष-

- १) संस्था नोंदणीकृत असावी (स्थापना झाल्याचा रजिस्ट्रेशन नंबर व दिनांक असणे आवश्यक आहे).
- २) संस्थेकडे असलेले तांत्रिक मनुष्यबळ तपशिलासह (शैक्षणिक पात्रता, अनुभव, अवगत केलेले तंत्रज्ञान, तंत्रज्ञान अवगत करण्यासाठी घेतलेले प्रशिक्षण इ.) माहिती असावी.
- ३) संस्थेने सेंद्रिय शेतीमाल विक्री व्यवस्थेमध्ये भरीव कामगिरी केलेली असावी.
- ४) संस्थेचे कार्यक्षेत्र दर्शविणारी माहिती असावी.
- ५) संस्थेचे एकूण सभासदांची संख्या नमूद करण्यात यावी.
- ६) संस्थेचे उद्देश/संस्थेची घटना/नियमावली इ. माहिती असावी.
- ७) संस्थेशी संलग्न इतर संस्थांची माहिती असावी.

या पुरस्कारासाठी जिल्हास्तरीय समितीने प्रपत्र ३ मध्ये गुणांकन व मुल्यांकन करून गुणानुक्रमे आलेल्या पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र ३ विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करावे. विभागस्तरीय समितीने प्राप्त सर्व प्रस्तावांची छाननी करून गुणानुक्रमे पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र ३ कृषि आयुक्तालय समितीकडे सादर करावे.

उ) उद्यानपंडीत पुरस्कार

- ❖ **स्वरूप** - फलोत्पादन क्षेत्रामध्ये उत्कृष्ट काम करणा-या शेतक-याला उद्यानपंडीत पुरस्कार देण्यात येतो. विजेत्या शेतक-याला रु.२५,०००/- रकमेचा धनादेश, स्मृतीचिन्ह (ट्रॉफी), प्रशस्तिपत्र व सपत्नीक/पतीसह सत्कार असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.
- ❖ देण्यात येणारे पुरस्कार संख्या - ०८ (प्रत्येक कृषि विभागातून एक याप्रमाणे)
- ❖ **निकष** -
 - १) पुरस्कारासाठी निवडावयाचा शेतकरी हा स्वतः आधुनिक पध्दतीने फलोत्पादन पिके (फळे, भाजीपाला, फुले, मसाला पिके, सुगंधी औषधी वनस्पती इ. घेणारा असावा, ही प्रमुख अट असल्याने प्रस्तावित शेतकऱ्याच्या नांवे शेती असावी. यासाठी प्रस्तावासोबत चालू वर्षातील

७/१२ व ८-अ उता-यांवर प्रस्ताव तपशिलाच्या अनुषंगाने फलोत्पादन पिकांच्या नोंदी असणेही आवश्यक आहे. त्याचे फलोत्पादन क्षेत्रात उल्लेखनिय योगदान असावे.

- २) फलोत्पादनांतर्गत यशस्वी उत्पादन, रोपवाटिका, बीजोत्पादन, सेंद्रिय निविष्टा उत्पादन व वापर, काढणीतोर व्यवस्थापन, प्रतवारी, पॅकहाऊस, साठवणुक, मुल्यवर्धन, प्रक्रिया, विपणन, निर्यात इ. कार्यात सहभागी होऊन उल्लेखनीय कार्य करणारा व अधिक नफा मिळविणारा असावा.
- ३) पुरस्कारासाठी निवडावयाचा शेतकरी हा आधुनिक पध्दतीच्या फलोत्पादन शेती पध्दती, काढणीत्तर व्यवस्थापन, पणन, निर्यात इ.बाबत परिसरातील शेतक-यांना मार्गदर्शन करणारा असावा. याबरोबरच फलोत्पादनासंबंधी, विविध स्पर्धा, प्रदर्शन, मेळावे, संशोधन संस्थांना भेटी इ. उपक्रमामध्ये सहभागी होणारा आणि फलोत्पादन तंत्र प्रचार व प्रसार कार्यात सहभागी होणारा तसेच परिसरातील शेतक-यांना अशा उपक्रमांत सहभागासाठी उद्युक्त करणारा असावा. फळपिक स्पर्धा, प्रदर्शने इ. मधील सहभाग / पारितोषिक इ. चा तपशील प्रस्तावासोबत पुराव्यासह देण्यात यावा.
- ४) शासनाच्या कृषि विभागाकडून दिल्या जाणाऱ्या राज्यस्तरीय दोन पुरस्कारांमधील अंतर किमान ०३ वर्षे इतके असावे.
- ५) संबंधिताकडून ते केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.
- ६) शेतकरी/संस्था यांना यापुर्वी प्रस्तुतचा पुरस्कार मिळाला असल्यास पुन्हा ते याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
- ७) संबंधितांनी प्रस्तावासोबत मूळ प्रतीतील जिल्हा पोलीस अधिक्षक कार्यालयाचा चारित्र्याचा दाखला, स्वयं घोषणापत्र (प्रपत्र - ई - सहपत्रित), ७/१२,८-अ सादर करणे आवश्यक आहे.
- ८) विभागीय स्तरावरून संबंधित विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी संबंधित शेतक-यांची/संस्थेची प्रस्तावात उल्लेखित केलेल्या बाबींची समक्ष क्षेत्रीय पाहणी करावी.
- ९) या पुरस्कारासाठी जिल्हास्तरीय समितीने प्रपत्र ५ मध्ये गुणांकन व मुल्यांकन करून गुणानुक्रमे आलेल्या पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र ५ विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करावे. विभागस्तरीय समितीने प्राप्त सर्व प्रस्तावांची छाननी करून गुणानुक्रमे पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र ५ कृषि आयुक्तालय समितीकडे सादर करावे.

ऊ) युवा शेतकरी पुरस्कार

- ❖ **स्वरूप** - युवा शेतकरी पुरस्कारासाठी विजेत्या शेतक-याला रु.३०,०००/- रकमेचा धनादेश, स्मृतीचिन्ह (ट्रॉफी), प्रशस्तिपत्र व सपत्नीक/पतीसह सत्कार असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.
- ❖ देण्यात येणारे पुरस्कार संख्या - ०८ (प्रत्येक कृषि विभागातून एक याप्रमाणे)
- ❖ **निकष** -
 - १) प्रस्ताव सादर करतेवेळी शेतक-याचे वय १८ ते ४० वर्षे असावे.
 - २) शेतक-याच्या स्वतः च्या नावावर किंवा कुटुंबातील व्यक्तीच्या नावे शेती असावी आणि तो स्वतः कुटुंबीयासह शेती करणारा असावा. (आई-वडील, पती/पत्नी यांचेपैकी एका कुटुंबीयाच्या नावावर शेती असावी.)
 - ३) शेतक-याच्या उदारनिर्वाह/चरितार्थाचे मुख्य साधन शेती व्यवसाय आहे, हे संबंधित शेतक-याने स्वप्रमाणित करावे.

- ४) प्रस्तावित युवा शेतकरी हा एकात्मिक शेती पध्दतीचा अवलंब करणारा असावा.
- ५) यांत्रिकीकरण, टिबक सिंचन, गोबर गॅस, दुग्धव्यवसाय,गांडुळ खत, सेंद्रीय शेती इ. आधुनिक तंत्रज्ञानाचा अवलंब करणारा असावा.
- ६) प्रक्रिया, विक्री व गट संघटन कार्य यामध्ये सक्रिय सहभाग असावा.
- ७) प्रसार/ समाज माध्यमांचा कृषि विषयक माहिती प्रचार व प्रसिध्दीसाठी उपयोग करणारा असावा.
- ८) शासनाच्या कृषि विभागाकडून दिल्या जाणाऱ्या राज्यस्तरीय दोन पुरस्कारांमधील अंतर किमान ०३ वर्षे इतके असावे.
- ९) संबंधिताकडून ते केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही प्रकारचे नियमित मानधन घेत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र घेण्यात यावे.
- १०) शेतकरी/संस्था यांना यापुर्वी प्रस्तुतचा पुरस्कार मिळाला असल्यास पुन्हा ते याच पुरस्कारासाठी पात्र असणार नाहीत.
- ११) संबंधितांनी प्रस्तावासोबत मूळ प्रतीतील जिल्हा पोलीस अधिक्षक कार्यालयाचा चारित्र्याचा दाखला, स्वयं घोषणापत्र (प्रपत्र - ई - सहपत्रित), ७/१२,८-अ सादर करणे आवश्यक आहे.
- १२) विभागीय स्तरावरून संबंधित विभागीय कृषि संचालक यांचे अध्यक्षतेखाली समितीने प्रस्तावाची समक्ष क्षेत्रीय पाहणी करावी.
- १३) जिल्हास्तरीय समितीने प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रास भेट देवून संबंधितांनी केलेल्या कार्याची खात्री करून प्रस्ताव निकषाप्रमाणे योग्य असल्यासच प्रपत्रामध्ये शिफारशीसह अभिप्राय द्यावेत. यामध्ये संबंधित शेतकऱ्यांनी कृषि विकास, विस्तार,सामुहिक कृषि पणन व्यवस्थापनासाठी प्रयत्न केले आहेत काय? याबाबत सविस्तर अभिप्राय असणे अपेक्षित आहे.
- १४) या पुरस्कारासाठी जिल्हास्तरीय समितीने प्रपत्र ६ मध्ये गुणांकन व मुल्यांकन करून गुणानुक्रमे आलेल्या पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र ६ विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करावे. विभागस्तरीय समितीने प्राप्त सर्व प्रस्तावांची छाननी करून गुणानुक्रमे पहिल्या दोन प्रस्तावासोबत प्रपत्र ६ कृषि आयुक्तालय समितीकडे सादर करण्यात यावे.

२. विविध कृषि पुरस्कारांसाठीच्या विविध स्तरावरील समित्या -

अ. जिल्हा/ विभाग/ राज्य/ सचिव स्तरावरील समित्या

- १) डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न, २) वसंतराव नाईक कृषिभूषण ,३) जिजामाता कृषिभूषण,
- ४) सेंद्रीय शेती कृषिभूषण, ५) वसंतराव नाईक शेतमित्र, ६) युवा शेतकरी, ७) उदयान पंडीत,
- ८) वसंतराव नाईक शेतनिष्ठ शेतकरी या पुरस्कारांसाठीच्या जिल्हा/ विभाग/ राज्य/ सचिव स्तरावरील समित्या खालीलप्रमाणे आहेत.

❖ जिल्हास्तर समिती-

- १) जिल्हाधिकारी- अध्यक्ष
- २) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी-सदस्य
- ३) विस्तार कृषि विद्यावेत्ता/संबंधित विद्यापीठ प्रतिनिधी - सदस्य
- ४) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी- सदस्य
- ५) प्रकल्प संचालक (आत्मा)- सदस्य
- ६) कृषि विकास अधिकारी, जि.प.- सदस्य
- ७) उपविभागीय कृषि अधिकारी (मुख्यालय)-सदस्य
- ८) कृषि पुरस्कार प्राप्त/पीकस्पर्धा विजेता/प्रगतशील शेतकरी यापैकी एक-सदस्य

९) कृषि उपसंचालक, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालय - सदस्य सचिव

❖ विभागस्तर समिती -

- १) विभागीय कृषि सह संचालक - अध्यक्ष
- २) प्रादेशिक पशुसंवर्धन, सहआयुक्त - सदस्य
- ३) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (मुख्यालय) - सदस्य
- ४) सहयोगी संशोधन संचालक (संबंधित कृषि विद्यापीठ)-सदस्य
- ५) कृषि पुरस्कार प्राप्त/पीकस्पर्धा विजेता/प्रगतशील शेतकरी यापैकी एक-सदस्य
- ६) अधिक्षक कृषि अधिकारी (वि.कृ.स.सं.यांचे कार्यालय) - सदस्य सचिव

❖ कृषि आयुक्तालय स्तर समिती

- १) आयुक्त, कृषि- अध्यक्ष
- २) आयुक्त, पशुसंवर्धन - सदस्य
- ३) संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद - सदस्य
- ४) कृषि संचालक (सर्व) - सदस्य
- ५) विभागीय कृषि सहसंचालक (पुणे) - सदस्य
- ६) कृषि सहसंचालक (वि प्र-२) - सदस्य
- ७) कृषि पुरस्कार प्राप्त/पीकस्पर्धा विजेता/प्रगतशील शेतकरी यापैकी एक-सदस्य
- ८) कृषि उपसंचालक (वि प्र-४) - सदस्य सचिव

❖ सचिव स्तर समिती

१. सचिव (कृषि) - अध्यक्ष
२. आयुक्त (कृषि) - सदस्य
३. विभागीय कृषि सहसंचालक (ठाणे)- सदस्य
४. संबंधित उपसचिव (कृषि) - सदस्य सचिव

ब. मंत्री स्तरावरील समिती -

- डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न, २) वसंतराव नाईक कृषिभूषण, ३) जिजामाता कृषिभूषण, ४) सेंट्रीय शेती कृषिभूषण, ५) वसंतराव नाईक शेतिमित्र, ६) युवा शेतकरी, ७) वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी या पुरस्कारांसाठीच्या मंत्री स्तरावरील समिती खालीलप्रमाणे -

१. मंत्री (कृषि) - अध्यक्ष
२. राज्यमंत्री (कृषि)-सदस्य
३. सचिव (कृषि) - सदस्य
४. आयुक्त (कृषि) - सदस्य
५. विभागीय कृषि सहसंचालक (ठाणे) - सदस्य
६. संबंधित उपसचिव (कृषि)- सदस्य सचिव

➤ उदयान पंडीत पुरस्कारासाठी मंत्री स्तरावरील समिती खालीलप्रमाणे -

१. मंत्री (कृषि) - अध्यक्ष
२. मंत्री (फलोत्पादन)- सदस्य
३. राज्यमंत्री (कृषि)-सदस्य
४. राज्यमंत्री (फलोत्पादन) - सदस्य
५. सचिव (कृषि) - सदस्य
६. आयुक्त (कृषि) - सदस्य
७. विभागीय कृषि सहसंचालक (ठाणे)- सदस्य
८. संबंधित उपसचिव (कृषि)- सदस्य सचिव

३. विविध कृषि पुरस्कारांचे प्रस्ताव सादर करावयाची कार्यपध्दती -

- ❖ जिल्हा/विभाग स्तरावरून प्रादेशीक वर्तमानपत्र, आकाशवाणी आणि दुरदर्शन इ. माध्यमाद्वारे विस्तृत प्रमाणात प्रसिध्दी देऊन खाली दर्शविलेल्या वेळापत्रकाप्रमाणे व निकषानुसार पात्र पुरस्कारार्थ्यांचे जास्तीत जास्त प्रस्ताव तालुका पातळीवरून येतील याबाबत नियोजन करावे.
- ❖ कृषि विषयक एखादा पुरस्कार मिळालेल्या व्यक्तिस पुन्हा नव्याने तोच पुरस्कार किंवा त्यापेक्षा कमी बक्षिस रक्कम असलेल्या पुरस्कारासाठी अर्ज करता येणार नाही.
- ❖ एखादा कृषि पुरस्कार पती किंवा पत्नीस मिळाला असल्यास पुन्हा त्याच पुरस्कारासाठी त्यांचे पत्नी/पतीस अर्ज करता येणार नाही.
- ❖ सर्व कृषि पुरस्कारांच्या बाबतीत कृषी किंवा कृषि संलग्न पदविका/पदवीधारक/पदव्युत्तर पदवी/पीएचडी प्राप्त व्यक्ती/शेतक-यास प्राधान्य राहिल. पदविका - ०१ गुण पदवीधारक- ०२ गुण पदव्युत्तर पदवी- ०३ गुण पीएचडी - ०४ गुण द्यावयाचे आहेत. गुणांकन/मुल्यांकन केलेल्या गुणांव्यतिरिक्त हे गुण (Grace marks) जास्तीचे असणार आहेत.
- ❖ शिफारस केलेल्या शेतकऱ्यांची सोबत सहपत्रित केलेल्या विहित प्रपत्रांत माहिती काळजीपूर्वक व बिनचूक भरावी.
- ❖ सादर केलेला प्रस्ताव अपूर्ण असेल तर सादरचा प्रस्ताव फेटाळण्यात यावा, तो फेटाळल्यानंतर उक्त प्रस्तावाच्या संदर्भात कोणत्याही प्रकारचे अपील दाखल करून घेतले जाणार नाही, हे सर्व संबंधिताच्या निदर्शनास आणावे.
- ❖ सादर केलेला प्रस्ताव आणि त्यासोबत जोडलेली कागदपत्रे सदस्य सचिव यांनी स्वाक्षांकित करावे.
- ❖ जिल्हा स्तरीय समितीने प्राप्त प्रस्तावानुसार शेतीची प्रत्यक्ष भेट देऊन पाहणी करावी.
- ❖ प्रत्येक पुरस्कारासाठी प्रत्येक जिल्ह्यातून किमान ०१ प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक आहे आणि त्याची सर्व जबाबदारी जिल्हा स्तरीय समितीची राहिल.
- ❖ गुणांकन केलेल्या प्रस्तावाच्या बाबतीत संपुर्णपणे गोपनीयता राखण्यात यावी.गुणांकनाचा मुद्यनिहाय तपशिल प्रपत्र उ मध्ये प्रत्येक पुरस्काराकरिता प्रस्तावासोबत जोडण्यात यावा.

- ❖ वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कार (सर्वसाधारण गट) पुरस्कार वगळून इतर सर्व पुरस्कारांचे बाबतीत विभागातून एकापेक्षा जास्त प्रस्ताव सादर करण्यात येत असेल तर वरीष्ठ स्तरावर प्रस्ताव सादर करताना प्राधान्यक्रम देऊन प्रस्ताव सादर करावेत. वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी (सर्वसाधारण गट) पुरस्काराचे बाबतीत जिल्हास्तरीय समितीने गुणानुक्रमे प्रति जिल्हा पहिले दोन प्रस्ताव विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करावेत. आणि विभागस्तरावरून प्रति जिल्हा गुणानुक्रमे **पहिल्या दोन** प्रस्तावाची शिफारस आयुक्तालय स्तरीय समितीकडे करण्यात यावी.
- ❖ विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी, कृषि आयुक्तालयास प्रस्ताव सादर करताना संबंधितांचे दोन पासपोर्ट साईज फोटो (स्टेपल न करता फोटोच्या मागे शेतक-याचे संक्षिप्त नाव व मोबाईल नंबर नमुद करावा) तसेच संबंधितांचे विहित नमुन्यातील प्रपत्रे आणि विभागीयस्तरावरील समितीच्या बैठकीच्या परीपूर्ण इतिवृत्तासह कृषि आयुक्तालयास सादर करावेत. प्रस्तावाची फक्त मूळप्रत कृषि आयुक्तालयास पाठविण्यात यावी व उर्वरीत प्रती जिल्हा व विभाग स्तरावर जतन करून ठेवाव्यात.

४. विविध कृषि पुरस्कारांकरीता खालीलप्रमाणे वेळापत्रक विहित करण्यात येत आहे.:-

- ❖ दरवर्षी माहे एप्रिल मध्ये कृषि आयुक्तालय स्तरावरून वर्तमानपत्रामधून जाहिरात प्रसिध्द करून विविध कृषि पुरस्कारासाठी प्रस्ताव **३० जून पर्यंत** सादर करणेबाबत आवाहन करणे.
- ❖ जिल्हा स्तर समितीने दरवर्षी **३१ जुलै पर्यंत** अधिनस्त तालुक्यांकडून प्रस्ताव प्राप्त करून घ्यावेत.
- ❖ जिल्हा स्तर समितीने प्राप्त प्रस्तावांची छाननी करून, समक्ष भेट देऊन समक्ष भेट देऊन अनुषंगीक बाबींची पुर्ततेची कार्यवाही करून घेउन प्रस्ताव **३१ ऑगस्ट पर्यंत** विभाग स्तरीय समितीकडे सादर करणे.
- ❖ विभागस्तरीय समितीने प्राप्त प्रस्तावांची छाननी करून, समक्ष भेट देऊन उल्लेखनिय कार्याबाबतच्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह शिफारस केलेले परिपूर्ण व निकषाप्रमाणे पात्र प्रस्ताव विभागस्तरीय समितीच्या बैठकीच्या इतिवृत्तासह कृषि आयुक्तालयास खास दुतामार्फत एकत्रितपणे **३० सप्टेंबर पर्यंत** सादर करणे.
- ❖ कृषि आयुक्तालयस्तर समितीने विभागस्तर समितीकडून शिफारशीसह प्राप्त झालेल्या पात्र प्रस्तावांची छाननी करून **३० नोव्हेंबर पर्यंत** शिफारशीसह अंतिम निवडीसाठीचा प्रस्ताव शासनास सादर करणे.

५. विविध कृषि पुरस्कारांकरीता प्रस्ताव सादर करावयाचे प्रपत्र :-

विविध कृषि पुरस्कारासाठी तयार केलेली खालीलप्रमाणे प्रपत्रे सहपत्रित करण्यात आली आहेत.

- ❖ प्रपत्र अ (सर्व कृषि पुरस्कारांसाठी) - कृषि पुरस्कारासाठी शेतकरी/ व्यक्ती/संस्था यांनी करावयाच्या अर्जाचे प्रारूप
- ❖ प्रपत्र ब (सर्व कृषि पुरस्कारांसाठी) - पुरस्कारार्थीची सर्वसाधारण माहिती
- ❖ प्रपत्र क (सर्व कृषि पुरस्कारांसाठी) - पुरस्कारार्थीची उल्लेखनिय कार्याबाबतची माहिती
- ❖ प्रपत्र ड (सर्व कृषि पुरस्कारांसाठी) - परिचय लेख
- ❖ प्रपत्र इ (फक्त वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी (सर्वसाधारण गट/ आदिवासी गट) / युवा शेतकरी पुरस्कारसाठी - गुणपत्रक

- ❖ प्रपत्र ई - (सर्व कृषि पुरस्कारांसाठी) - स्वयं घोषणापत्र
- ❖ प्रपत्र १ - (डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र
- ❖ प्रपत्र २- (वसंतराव नाईक कृषिभूषण व जिजामाता कृषिभूषण पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र
- ❖ प्रपत्र ३ - (संद्रीय शेती कृषिभूषण पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र
- ❖ प्रपत्र ४- (वसंतराव नाईक शेतमित्र पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र
- ❖ प्रपत्र ५- (उदयान पंडीत पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र
- ❖ प्रपत्र ६ - (युवा शेतकरी पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र

परिचय लेखामध्ये नमुद दस्तऐवज प्रस्तावासोबत जोडणे अनिवार्य आहे. प्रत्यक्ष जोडलेल्या लेख/कात्रणे/दस्तऐवज याच्या आधारावरच गुणांकन करण्यात यावे. विहित प्रपत्रामध्येच जिल्हा स्तरावर अर्ज/प्रस्ताव तयार करून घेऊन वरीष्ठ स्तरावर सादर करावेत. अपुर्ण प्रस्ताव कृषि आयुक्तालयात स्विकारले जाणार नाहीत.

सर्व कृषि पुरस्कारासाठी प्रत्येक जिल्ह्यातून सुयोग्य शेतकरी/व्यक्ती/गट/संस्था यांचा प्रस्ताव सादर करण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेवर व संनियंत्रणाची जबाबदारी विभागीय कृषि सहसंचालक यांची राहिल.

६. कृषि सेवारत्न पुरस्कार वगळून इतर सर्व पुरस्कारार्थींना पुरस्कार वितरण कार्यक्रमास उपस्थित राहणेकरिता देय असलेला दैनिक भत्ता व प्रवास भत्ता याकरीता रक्कम रु.१०,०००/- विहित पद्धतीने देण्यात यावा.
७. सन २०२० साठीच्या विविध कृषि पुरस्कारार्थींच्या निवडीसाठी प्रस्तुत मार्गदर्शक सूचना लागू राहतील.
८. सदरच्या मार्गदर्शक सूचना कृषि विभागाच्या www.krishi.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर देखील उपलब्ध आहेत.

सोबत - विविध प्रपत्रे

(विकास पाटील)

कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण)
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत-

१. मा.सचिव, कृषि, कृषि विभाग मंत्रालय, मुंबई, यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
२. मा.कृलगुरु, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
३. मा.कृलगुरु, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
४. मा.कृलगुरु, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
५. मा.कृलगुरु, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
६. मा.आयुक्त (पशुसंवर्धन) महाराष्ट्र राज्य, यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
७. मा. संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद - सदस्य
८. मा.जिल्हाधिकारी (सर्व) यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
९. प्रकल्प संचालक, आत्मा (सर्व) यांना माहितीस्तव अग्रेषित.
१०. कृषि विकास अधिकारी (सर्व) यांना माहितीस्तव अग्रेषित.
११. कृषि उपसंचालक, मा.आयुक्त, कृषि कक्ष यांना माहितीस्तव.

- १) डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कार २) वसंतराव नाईक कृषिभुषण पुरस्कार
३) जिजामाता कृषिभुषण पुरस्कार ४) कृषिभुषण (सेंद्रिय शेती) पुरस्कार ५) वसंतराव नाईक शेतीमित्र
पुरस्कार ६) उद्यानपंडीत पुरस्कार ७) वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कार (आदिवासी /
सर्वसाधारण) व ८) युवा शेतकरी या पुरस्कारांसाठी

प्रपत्र-अ

कृषि पुरस्कारासाठी शेतकरी/व्यक्ती/संस्था यांनी करावयाच्या अर्जाचे प्रारूप

दिनांक -

प्रति,

मा.तालुका कृषि अधिकारी,
ता.....जि.....

विषय:-सन साठी.....हा पुरस्कार मिळणेबाबत.

उपरोक्त विषयान्वये मी -----, मौजे/मु.पो. -----
ता. ----- जि. ----- येथील रहिवासी /शेतकरी आहे. सदर पत्रान्वये मी सन ----
साठी ----- हा पुरस्कार मिळणेसाठी आवश्यक कागदपत्रांसह
प्रस्ताव सादर करत आहे. तरी प्रस्तुत पुरस्कारासाठी माझा विचार होणेस विनंती आहे.

ठिकाण-----

शेतकऱ्याची स्वाक्षरी :------

दिनांक-----

शेतकऱ्याचे नाव:-----

पुर्ण पत्ता :------

मोबाईल क्रमांक :------

ई-मेल आय.डी. :------

प्रपत्र-ब

पुरस्कारार्थीची सर्वसाधारण माहिती (सर्व कृषि पुरस्कारांसाठी)

(टिप-संबंधित नसलेल्या मुद्द्यांबाबत संबंधित नाही अथवा लागू नाही असे स्पष्ट लिहावे)

अ.क्र.	बाब	तपशील																
१	शेतकरी/व्यक्ती/संस्था यांचे संपूर्ण नांव																	
२	कायमचा पत्ता (संपूर्ण पत्ता द्यावा)																	
३	पत्रव्यवहारासाठी पूर्ण पत्ता																	
४	अ. दुरध्वनी क्रमांक (एस.टी.डी. कोडसहीत) ब. भ्रमणध्वनी क्रमांक (मोबाईल नंबर)																	
५	अ. ई-मेल ब. वेबसाईट																	
६	जन्मतारीख व वय																	
७	शिक्षण																	
८	कृषि पुरक व्यवसाय																	
९	शेतकऱ्याचा अ. आधार कार्ड क्रमांक ब. बँकेचा खाते क्रमांक, बँकेचे नाव, शाखा																	
१०	कुटुंबातील एकूण सदस्य																	
११	आदिवासी जाती / जमाती, भटक्या / विमुक्त जाती पैकी असल्यास विगतवारी																	
१२	शेती व्यवसाय किती वर्षांपासून करत आहेत ?																	
१३	देशातर्गत व परदेश दौऱ्याबाबतची माहिती अ. देशाचे नाव व वर्ष ब. कोणत्या तंत्रज्ञानाची पाहणी केली व त्याचा अवलंब कसा केला?																	
१४	कुटुंबाची शैक्षणिक पातळी १) पत्नीचे शिक्षण २) मुले व मुलीचे शिक्षण ३) इतर प्रौढ व्यक्तीचे शिक्षण																	
१५	धारण केलेले एकूण क्षेत्र हे. (८ अ प्रमाणे)																	
१६	लागवडीखाली एकूण क्षेत्र हेक्टर १) बागायत (हेक्टर) २) जिरायत (हेक्टर) ३) कुरण/पडीत (हेक्टर) ४) एकूण क्षेत्र (हेक्टर)																	
१७	फळबाग लागवडीचे क्षेत्र हे. (फळपिक निहाय)																	
१८	मागील तीन वर्षांचे प्रमुख पीकांखालील क्षेत्र आणि हेक्टरी उत्पादकता <table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>वर्ष</th> <th>पीक</th> <th>क्षेत्र</th> <th>उत्पादकता</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१)</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>२)</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>३)</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	वर्ष	पीक	क्षेत्र	उत्पादकता	१)				२)				३)				
वर्ष	पीक	क्षेत्र	उत्पादकता															
१)																		
२)																		
३)																		
१९	सिंचन सुविधा- कॅनॉल/ विहीर/उपसा सिंचन /इतर																	
२०	सिंचन सुविधा हंगामी आहे की बारमाही आहे.																	
२१	सिंचनाच्या पाण्याचा किफायतशीर वापर/ ठिबक / तुषार वापर करतात																	

	काय?	
२२	अ) उत्पादित मालाची विक्री कोठे केली जाते? गावामध्ये/तालुकास्तरावर/जिल्हास्तरावर/राज्यामध्ये/ देशामध्ये/निर्यात ब) मालाच्या विक्रीची पध्दत. कृषि उत्पन्न बाजार समिती/शेतावर/शेतकरी ग्राहक थेट विक्री/बागवान/करारशेती.	
२३	काढणीपश्चात तंत्रज्ञानाचा अवलंब केला जातो काय ? उदा. प्रतवारी/पॅकिंग इ.	
२४	पीक स्पर्धेत सहभाग, स्तर, वर्ष, पीक, हेक्टरी उत्पादन	
२५	त्यांना शासन / शासन पुरस्कृत संस्थेमार्फत पगार / पेन्शन मिळत नसलेबाबत स्वयंघोषित प्रतिज्ञापत्र	
२६	पूर्वी मिळालेला सन्मान/पुरस्कार आणि कोणत्या वर्षी व कशासाठी. (प्रमाणपत्राच्या सत्यप्रतीसह जोडाव्या)	
२७	चारित्र्याचा जिल्हा पोलिस अधिक्षक यांचा दाखला (मुळप्रत सोबत जोडावी)	
२८	वरील व्यक्तीचे केलेले काम सर्वसामान्य शेतक-यांना उपयोगी मार्गदर्शक कसे तसेच त्यांचे काम अतिउत्कृष्ट किंवा उल्लेखनिय कसे याबाबत सविस्तर माहिती.	
२९	माहिती तंत्रज्ञानाचा कृषि विकासाकरीता वापर करतात का ? कशाप्रकारे करतात ?	
३०	परिचय लेख (प्रपत्र ड प्रमाणे सोबत स्वतंत्र देण्यात यावा).	
३१	जिल्हास्तरीय समितीने प्रत्यक्ष शेतीस भेट देऊन प्रस्ताव निकषाप्रमाणे योग्य असल्याबाबत शिफारशीसह अभिप्राय द्यावेत.	

आम्ही जिल्हास्तरीय निवड समितीचे सर्व सदस्य, प्रमाणित करतो की, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कार/वसंतराव नाईक कृषिभुषण पुरस्कार/ जिजामाता कृषिभुषण पुरस्कार /कृषिभुषण (सॅद्रिय शेती) पुरस्कार /वसंतराव नाईक शेतीमित्र पुरस्कार / उद्यानपंडीत पुरस्कार / वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कार (आदिवासी / सर्वसाधारण) / युवा शेतकरी या सन.....च्या पुरस्काराकरीता श्री/श्रीमती/सौ/डॉ..... या शेतकऱ्याची/व्यक्तीची समक्ष भेट घेतली आहे. सदर शेतकऱ्याचे/व्यक्तीचे शेतावर प्रत्यक्ष जाऊन शेतीच्या पाहणीद्वारे तसेच उपलब्ध कागदपत्रे/अभिलेख इत्यादींची खातरजमा करून शिफारस करणेत येत आहे.

सही..... नाव - पदनाम-कृषि उपसंचालक, जि.अ.कृ.अ. कार्यालय, सदस्य सचिव	सही..... नाव- कृषि पुरस्कार प्राप्त/ पीकस्पर्धा विजेता/ प्रगतशिल शेतकरी यापैकी एक - सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- उपविभागीय कृषि अधिकारी (मुख्यालय) - सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-कृषि विकास अधिकारी, जि.प. सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-प्रकल्प संचालक (आत्मा) सदस्य
सही..... नाव - पदनाम- जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-विस्तार कृषि विद्यावेत्ता/ संबंधित विद्यापीठ प्रतिनिधी, सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- जिल्हाधिकारी, अध्यक्ष	

प्रपत्र-क

पुरस्कारार्थीची उल्लेखनिय कार्याबाबतची माहिती (सर्व पुरस्कारांसाठी)

(टिप - संबंधित नसलेल्या मुद्द्यांबाबत संबंधित नाही अथवा लागू नाही असे स्पष्ट लिहावे)

अ.क्र	बाब	तपशील
१	शेतकरी/व्यक्ती/संस्था यांचे संपूर्ण नाव	
२	जमीन आरोग्य पत्रिकेप्रमाणे खतांचा वापर	
३	एकात्मिक किड व्यवस्थापन पद्धतीचा अवलंब	
४	कृषि विद्यापीठे, कृषि विज्ञान केंद्र व तत्सम संस्थांना भेटी देऊन तेथील तंत्रज्ञानाचा अवलंब	
५	स्वतः विकसित केलेले तंत्रज्ञान	
६	सहकार ग्रामीण विकास, कृषि फलोत्पादन, पशुसंवर्धन व दुग्ध व्यवसाय क्षेत्रातील कार्य	
७	वृत्तपत्र लेख/ कृषि साहित्य इ. मार्गाने केलेले कार्य	
८	व्यक्ति / संस्थेची प्रकाशने	
९	सामाजिक कार्य	
१०	कृषि माल निर्यात प्रक्रिया / निर्यातीसंदर्भात केलेले कार्य	
११	पाणलोटक्षेत्र व्यवस्थापनातील केलेले कार्य सविस्तर माहिती द्यावी .	
१२	कृषि व कृषि संलग्न उपक्रम राबविणारी संस्था असल्यास, संस्थेचे कार्य, संस्थेमार्फत शेतक-यानां शेतकरी प्रशिक्षण दिले जाते काय ?	
१३	पर्यावरण वाचविण्यासाठी केलेले भरीव कार्य	
१४	आदिवासी क्षेत्रासाठी केलेले उत्कृष्ट कार्य	
१५	एकात्मिक शेती पद्धतीचा अवलंब करतात काय? (थोडक्यात माहिती द्यावी)	
१६	राबविण्यात येत असलेले नाविन्यपूर्ण प्रकल्प/उपक्रम	
१७	उत्पादीत मालाच्या मुल्यवृद्धी व विक्रीसाठी करण्यात येत असलेले विशेष प्रयत्न	

१८	उत्पादन व उत्पादकता वाढीसाठी कृषि व संलग्न क्षेत्रातील विविध योजनांचा घेतलेला लाभ व त्याची परिणामकारकता	
१९	नामांकित संस्थेचा सदस्य आहे काय? असल्यास त्याच्या कामाचे स्वरूप व केलेले कार्य	
२०	अपारंपारिक उर्जा साधनांचा वापर केला जातो काय? उदा.बायोगॅस/ सौर उर्जा उपकरणे/विद्युत बचतीची साधने	
२१	यांत्रिकीकरणाचा अवलंब केला जातो काय? असल्यास तपशील दयावा.	

आम्ही जिल्हास्तरीय निवड समितीचे सर्व सदस्य, प्रमाणित करतो की, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कार/वसंतराव नाईक कृषिभुषण पुरस्कार/ जिजामाता कृषिभुषण पुरस्कार /कृषिभुषण (सेंद्रिय शेती) पुरस्कार /वसंतराव नाईक शेतीमित्र पुरस्कार / उद्यानपंडीत पुरस्कार / वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी पुरस्कार (आदिवासी / सर्वसाधारण) / युवा शेतकरी या सन.....च्या पुरस्काराकरीताश्री/श्रीमती/सौ/डॉ.....च्या पुरस्काराकरीताश्री/श्रीमती/सौ/डॉ..... या शेतकऱ्याची/व्यक्तीची समक्ष भेट घेतली आहे. सदर शेतकऱ्याचे/व्यक्तीचे शेतावर प्रत्यक्ष जाऊन शेतीच्या पाहणीद्वारे तसेच उपलब्ध कागदपत्रे/अभिलेख इत्यादींची खातरजमा करून शिफारस करणेत येत आहे.

सही..... नाव - पदनाम-कृषि उपसंचालक, जि.अ.कृ.अ. कार्यालय, सदस्य सचिव	सही..... नाव- कृषि पुरस्कार प्राप्त/ पीकस्पर्धा विजेता/ प्रगतशिल शेतकरी यापैकी एक - सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- उपविभागीय कृषि अधिकारी (मुख्यालय) - सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-कृषि विकास अधिकारी, जि.प. सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-प्रकल्प संचालक (आत्मा) सदस्य
---	--	--	--	--

सही..... नाव - पदनाम- जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-विस्तार कृषि विद्यावेत्ता/ संबंधित विद्यापीठ प्रतिनिधी, सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- जिल्हाधिकारी, अध्यक्ष
---	--	--	--

प्रपत्र-ड

परिचय लेख (सर्व पुरस्कारांसाठी)

परिचय लेखामध्ये प्रामुख्याने पुढिल मुद्द्यांच्या आधारे थोडक्यात टिपणी दयावी:-

शेतक-याचे नाव, पत्ता, संपर्क क्र., एकूण क्षेत्र, वहितीखालील क्षेत्र, घेत असलेली प्रमुख पिके, कोणत्या शेतमालाची विक्री कोठे व कशी केली जाते, वैशिष्ट्यपूर्ण/उल्लेखनीय कार्य उदा.यांत्रिकीकरण/टिबक, शेंदरी बॉडअळी एकात्मिक कीड व्यवस्थापन, कीडनाशकांची सुरक्षित हाताळणी, पीक रचना बदल, सेंद्रिय शेतीस प्रोत्साहन, अद्ययावत तंत्रज्ञान शेतक-यांपर्यंत पोहचविणेबाबत, अन्नधान्याच्या प्राथमिक प्रक्रियेबाबत जनजागृती, शेतमालाला चांगला बाजारभाव मिळणेबाबत प्रयत्न, कठीण परिस्थितीत शेतक-यांचे मनोधैर्य उंचविणेसाठी केलेले प्रयत्न, बचत गटांमार्फत उपजिविका विकासाकरीता प्रयत्न इत्यादीबाबत केलेल्या कार्याची माहिती देण्यात यावी. तसेच अभ्यासपूर्ण लेख प्रसिद्ध केलेबाबत, कृषि व संलग्न विषयाशी संबंधित यशोगाथा प्रसिद्ध करुन विस्तार कार्यास चालना देणेबाबत केलेल्या कार्याची माहिती आपले अभिप्रायासह खालील प्रपत्रात समाविष्ट करावी. तसेच संबंधित व्यक्ती/शेतक-याने अवलंबिलेल्या विविध उपक्रमाची ३ ते ५ मिनिटांची माहिती दर्शक चित्रफित (Video clip) डिजीटल स्वरूपात पाठवावी.

----- पुरस्काराकरीता परिचय लेख

अ क्र	शेतक-याचे/ व्यक्तीचे/संस्थेचे पूर्ण नाव, पत्ता व संपर्क क्र.	पूर्वी मिळालेले पुरस्कार	कार्यविवरण (उल्लेखनीय बाबी, क्षेत्र इ.)

सही..... शेतक-याचे/व्यक्तीचे/संस्थेचे नाव दि.	सही..... नाव - तालुका कृषि अधिकारी,तालुका	सही..... नाव - जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,जिल्हा
--	--	--

प्रपत्र इ - गुणपत्रक

वसंतराव नाईक शेतनिष्ठ शेतकरी (सर्वसाधारण गट/ आदिवासी गट)

प्रस्तावित शेतकऱ्याचे नाव व पत्ता:- -----

अ. क्र	बाब	एकुण गुण	प्राप्त गुण
१	उपलब्ध संसाधनांचा शेती विकासासाठी कसा वापर केला आहे? १) जमिनीच्या मगदुरानुसार पीक रचना आहे किंवा कसे?	५	
	२) सदर पिक रचनेचा परिसरातील इतर शेतकऱ्यांनी अवलंब केला आहे काय?	५	
	३) मागील ५ वर्षांमध्ये पीकनिहाय घेतलेले उत्पादन - पिकाचे नाव उत्पादकता (प्रति हेक्टरी) १. २. ३. ४. ५.	१०	
	एकुण-	२०	
२	पाण्याची उपलब्धता वाढविण्यासाठी केलेल्या उपाययोजना व पाणीवापर १) जलसंधारण उपचार/जलसंचय उपाय केले आहेत काय? उदा.शेततळे (प्रत्येक उपाययोजनेकरीता १ गुण)	३	
	२) जलस्रोत निर्मिती /बळकटीकरणसाठी केलेले उपाय उदा.जलकुंड/वनराई बंधारे/विहिर पुनर्भरण (प्रत्येक उपाययोजनेकरीता १ गुण)	२	
	३) उपलब्ध पाणी पूर्ण क्षमतेने वापरणेसाठी पिक रचना योग्य आहे काय?	५	
	४) मुलस्थानी ओलावा संधारणाच्या उपाययोजना करतात काय? उदा.मृतसरी/बीबीएफ/आंतर मशागत/केओलीन/आच्छादनाचा वापर इ. (प्रत्येक उपाययोजनेकरीता १ गुण)	५	
	५) तुषार /टिबक/इतर सिंचन पध्दतीद्वारे पाण्याचा वापर (तुषार सिंचन पध्दत - २ गुण , टिबक सिंचन पध्दत -२ गुण, इतर सिंचन पध्दत -१ गुण)	५	
	एकुण-	२०	
३	तंत्रज्ञानाचा अवलंब :- अ) नविन तंत्रज्ञान आत्मसात करण्यासाठी शेतकरी मासीक, शेतीशाळा, चर्चासत्र, मेळावे, विद्यापीठाचे उपक्रम, पीक स्पर्धा, अभ्यासदौरे (राज्यात किंवा राज्याबाहेर) तसेच प्रदर्शने इत्यादी उपक्रमामध्ये सहभाग घेतला असल्यास त्याचा तपशील. (प्रति सहभाग - ०१ गुण)	१०	
	ब) आत्मसात केलेल्या तंत्रज्ञानाचा शेतीमध्ये जमिन सुधारणेसाठी/सुपिकता वाढविणेसाठी/बियाणे बदलासाठी /अन्नद्रव्य व्यवस्थापनासाठी /विशेष उत्पादन वाढीसाठी/सिंचन व्यवस्थापनासाठी/ पीक संरक्षणासाठी/काढणी व काढणीपश्चात व्यवस्थापनासाठी/विक्री व्यवस्थापनासाठी/ कृषि प्रक्रीयेसाठी/ पुरक व्यवसायासाठी/ वापर केला आहे काय? (प्रति तंत्रज्ञान वापर- ०१ गुण)	१०	
	एकुण-	२०	

४	एकात्मिक शेती पध्दती :- अ) कृषिपुरक व्यवसाय:- (२ गुण प्रति कृषि पुरक व्यवसाय) १) दुग्धव्यवसाय २) कुक्कुटपालन ३) मत्स्यव्यवसाय ४) मधुमक्षिका ५) वराहपालन ६) रेशीम उद्योग ७) अर्ळीबी उत्पादन ८) रोपवाटीका ९) शेतमाल प्रक्रिया १०) इतर कृषिपुरक व्यवसाय	२०	
	एकुण-	२०	
५	उत्पादन वाढीसाठी उच्च तंत्रज्ञानाचा वापर :- १.किसान एस.एम.एस.सेवेचा वापर करतात काय? असल्यास नोंदणीचा तपशील. २. इंटरनेटद्वारे बाजार माहिती केंद्राशी संपर्क करतात काय? असल्यास कशासंबंधी?	०२	
	शेतक-याने शेतीमध्ये नाविण्यपूर्ण उपक्रम राबविले आहेत. असल्यास कोणते? १. २. ३.	०३	
	विविध शासकीय योजनामध्ये सहभाग घेतला आहे काय? (प्रति लाभ ०१ गुण) असल्यास मागील ५ वर्षातील शासकीय योजनामधील सहभाग देण्यात यावा. १. २. ३.	०३	
	१.जमीन आरोग्य पत्रिके मधील शिफारसीनुसार खतांचा वापर करतात काय? २.गांडूळ खत प्रकल्प/नाडेप युनिट कार्यान्वीत आहे काय? ३.सुधारीत अवजारांचा वापर करतात काय? ४.दैनंदिन खर्च व उत्पादनाच्या नोंदी नियमीत ठेवतात काय? ५.तंत्रज्ञान प्रचार व प्रसार / इतर शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करतात काय?	३ २ २ ३ २	
	एकुण	२०	
	एकुण १ ते ५	१००	

आम्ही उपरोक्त जिल्हा स्तर निवड समितीचे सदस्य, प्रमाणित करतो की, वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ शेतकरी (आदिवासी/सर्वसाधारण) या सन.....च्या पुरस्काराकरीता श्री/श्रीमती/सौ/डॉ..... या शेतक-यांचे/व्यक्तीचे प्रक्षेत्रास समक्ष भेट घेतली आहे. सदर शेतकऱ्याची आम्ही शिफारस केली असून या शेतकऱ्याच्या शेतावर प्रत्यक्ष जाऊन शेतीच्या पाहणीद्वारे तसेच उपलब्ध कागदपत्रे/ अभिलेख इत्यादींची खातरजमा करून गुणांकन केले आहे. (क्षेत्रीय भेटी दरम्यान वरीष्ठ पातळीवरील समितीस गुण बदलण्याचे अधिकार राहतील.)

सही..... नाव - पदनाम-कृषि उपसंचालक, जि.अ.कृ.अ. कार्यालय, सदस्य सचिव	सही..... नाव- कृषि पुरस्कार प्राप्त/ पीकस्पर्धा विजेता/ प्रगतशिल शेतकरी यापैकी एक - सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- उपविभागीय कृषि अधिकारी (मुख्यालय) - सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-कृषि विकास अधिकारी, जि.प. सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-प्रकल्प संचालक (आत्मा) सदस्य
सही..... नाव - पदनाम- जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, सदस्य	सही..... नाव - पदनाम-विस्तार कृषि विद्यावेत्ता/ संबंधित विद्यापीठ प्रतिनिधी, सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,सदस्य	सही..... नाव - पदनाम- जिल्हाधिकारी, अध्यक्ष	

प्रपत्र-ई (सेवारत्न वगळून इतर सर्व कृषि पुरस्कारांसाठी)

स्वयं घोषणापत्र

..... कृषि पुरस्कारांकरिता स्वयं घोषणापत्र
(सामान्य प्रशासन विभागाचा शासन निर्णय क्र.प्रसुधा-१६१४/३४५/प्र.क्र.७१/१८-अ, दिनांक ०९/३/२०१५)

अर्जदाराचा
फोटो

मी..... आधार क्रमांक (असल्यास-----, मौजे/मु.पो. -----
ता. -----, जि. -----. येथिल रहिवासी शेतकरी असून माझे नावे नमूना ८अ नूसार गट क्रमांक
.....क्षेत्र.....हे..... आरशेतजमीन आहे. मी केंद्र/राज्य शासकीय/निमशासकिय किंवा शासन अंगीकृत
संस्थेमध्ये नोकरी करत नसून किंवा सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी नसून, सेवा निवृत्ती वेतन किंवा कोणत्याही
प्रकारचे नियमित मानधन घेत नाही

मला किंवा माझ्या पती/पत्नीस यापुर्वी हा पुरस्कार मिळालेला नाही. तसेच यापुर्वी मला या पुरस्काराच्या
बक्षीस रकमेच्या जास्त रकमेचा इतर पुरस्कार कृषि विभागाकडून मिळालेला नाही.

मी याद्वारे घोषित करतो / करते की, वरील सर्व माहिती माझ्या व्यक्तीगत माहिती व समजूतीनुसार खरी
आहे. सदर माहिती खोटी आढळून आल्यास, भारतीय दंड संहिता अन्वये आणि/ किंवा संबधित कायदानुसार
माझ्यावर खटला भरला जाईल व त्यानुसार मी शिक्षेस पात्र राहीन, याची मला पुर्ण जाणीव आहे. करीता
स्वयंघोषणापत्र लिहून दिले आहे.

ठिकाण:-.....

शेतकऱ्याची स्वाक्षरी :-

दिनांक:-

शेतकऱ्याचे नाव:-

(सदरचे घोषणापत्र जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी प्रतीस्वाक्षरीत करावे)

प्रपत्र-उ
गुणांकनाचा तपशिल (सर्व पुरस्कारांसाठी)

शेतक-याचे /व्यक्तीचे/संस्थेचे पूर्ण नाव, -----

पत्ता -----

संपर्क क्रमांक

.....

मुल्यांकन प्रपत्रातील मुद्या क्रमांक	मुल्यांकन प्रपत्रातील मुद्या	गुणांकनाचा तपशिल	संबंधित दस्तऐवजाचा प्रस्तावातील पृ.क्र

सही..... शेतक-याचे/ व्यक्तीचे/ संस्थेचे नाव दि.	सही..... नाव - तालुका कृषि अधिकारी,तालुका	सही..... नाव - जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,जिल्हा
---	---	--

प्रपत्र १ - (डा. पजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र

अ.क्र	शेतकऱ्यांचे नाव व पत्ता	जिल्हा/ विभाग	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
			शेतीचा अनुभव	प्राप्त पुरस्कार	गट/संस्था स्थापना	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	अपारंपारिक ऊर्जा साधनांचा वापर	करार शेती/ सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती	प्रसार माध्यमे	सामाजिक कार्ये	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/चर्चासत्र/ शेतीशाळा/परिसंवाद/ सहल	कृषिपुरक व्यवसाय	नाविष्यपुर्ण उपक्रम	एकूण	शैक्षणिक अर्हतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)	एकंदर एकूण	गुणानुक्रम
१																	
२																	
३																	

गुणांचे विवरण खालीलप्रमाणे -

क्र.	बाब	गुणांचे विवरण	एकूण गुण
१	शेतीचा अनुभव (वर्ष)	२५ ते ३० - १० गुण, २० ते २४ - ०८ गुण, १५ ते १९ - ६ गुण, ८ ते १४ - ४ गुण, ०३ ते ७ - २ गुण, २ पेक्षा कमी - १ गुण	१०
२	प्राप्त पुरस्कार (संख्या)	केंद्र /राज्य शासन कृषि विभागाचा पुरस्कार प्राप्त असल्यास -३ गुण + इतर पुरस्कारांमध्ये ५ पेक्षा जास्त असल्यास - २ गुण, ५ पेक्षा कमी असल्यास १ गुण)	५
३	गट/संस्था स्थापना	— शेतकरी गट - अध्यक्ष असल्यास - ५ गुण/सदस्य असल्यास -०३ गुण, — शेतकरी कंपनी / एफपीओ/ एफपीसी - अध्यक्ष असल्यास - ५ गुण/ सदस्य असल्यास -०३ गुण,	५
४	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	लागवडीखालील क्षेत्रापैकी संरक्षित सिंचनाखाली (टिबक/तुषार/इतर) असलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी (७६ ते १०० टक्के असल्यास -८ गुण, ४९ ते ७५ टक्के असल्यास -६ गुण, २४ ते ५० टक्के असल्यास -४ गुण, १० ते २५ टक्के असल्यास -२ गुण)	८
५	अपारंपारिक ऊर्जा साधनांचा वापर	०२ गुण (सौरऊर्जा, सौर पंप, बायोगॅस इत्यादी)	२
६	करार शेती/ सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती	करार शेती करत असल्यास / ग्रेपनेट/मॅगनेट/अनारनेट/इत्यादींमध्ये नोंदणी असल्यास - ०५ गुण — सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती -५ गुण (प्रति निविष्ठा उदा.गांडूळ खत, जिवामृत, निबोळी अर्क, बायोडायनॅमिक कंपोस्ट, अमृतपाणी, व्हर्मीवाश इ. निर्मितीसाठी प्रति निविष्ठा ०१ गुण याप्रमाणे)	१०
७	प्रसार माध्यमे	— दूरचित्रवाहिन्यांद्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण, — रेडिओ द्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण — समाजमाध्यमे (फेसबुक, व्हाट्सप, इतर सामाज माध्यमे) - ०६ गुण (०१ गुण प्रति माध्यम) — वृत्तपत्रांमधून स्वलेखन - ०५ गुण — स्वनिर्मित माहितीपत्रके/प्रकाशने - ०३ गुण, — विविध माध्यमांद्वारे यशोगाथा प्रसारण असल्यास - ०२ गुण	२०
८	सामाजिक कार्ये	असल्यास - ०५ गुण, (प्रति सामाजिक कार्ये - १ गुण)	५
९	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/चर्चासत्र/ शेतीशाळा/परिसंवाद/ सहल	— स्वतः आयोजन करून मागदर्शन करत असल्यास - १० गुण /केवळ सहभाग असल्यास - ०५ गुण	१०
१०	कृषिपुरक व्यवसाय	प्रति व्यवसाय ०२ याप्रमाणे एकूण १० गुण (दुग्धव्यवसाय, रेशिम उद्योग, मत्स्यव्यवसाय, कुक्कुटपालन, वराहपालन, इमूपालन, इतर)	१०
११	नाविष्यपुर्ण उपक्रम	— नाविष्यपुर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान स्वतः विकसित करून वापर करत असल्यास- १० गुण / केवळ नाविष्यपुर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान वापर करत असल्यास- ०५ गुण	१०
१२	एकूण		१००
१३	शैक्षणिक अर्हतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)		
१४	एकंदर एकूण		
१५	गुणानुक्रम		

प्रपत्र २ - (वसंतराव नाईक कृषिभूषण / जिजामाता कृषिभूषण पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र																		
अ.क्र.	शेतकऱ्यांचे नाव व पत्ता	जिल्हा/ विभाग	शेतीचा अनुभव	प्राप्त पुरस्कार	गट/संस्था स्थापना	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	अपारंपारिक ऊर्जा साधनांचा वापर	करार शेती/ सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती	प्रसार माध्यमे	सामाजिक कार्ये	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/ चर्चासत्र/ शेतीशाळा/परिसंवाद/ सहल	कृषिपुरक व्यवसाय	पीकस्पर्धा विजेता शेतकरी	नाविष्यपूर्ण उपक्रम	एकूण	शैक्षणिक अहंतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)	एकंदर एकूण	गुणानुक्रम
			१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१																		
२																		
३																		

गुणांचे विवरण खालीलप्रमाणे -			
क्र.	बाब	गुणांचे विवरण	एकूण गुण
१	शेतीचा अनुभव (वर्षे)	२० पेक्षा जास्त - १० गुण, १५ ते २०- ८ गुण, ११ ते १४ - ०६ गुण, ०५ ते १० - ४ गुण, ३ ते ५ - २ गुण	१०
२	प्राप्त पुरस्कार (संख्या)	केंद्र /राज्य शासन कृषि विभागाचा पुरस्कार प्राप्त असल्यास - ३ गुण + इतर पुरस्कारांमध्ये ५ पेक्षा जास्त असल्यास - २ गुण, ५ पेक्षा कमी असल्यास १ गुण)	५
३	गट/संस्था स्थापना	— शेतकरी गटाचा अध्यक्ष असल्यास - ५ गुण/ सदस्य असल्यास - ०३ गुण, — शेतकरी कंपनी / एफपीओ/ एफपीसी चा अध्यक्ष असल्यास - ५ गुण/ सदस्य असल्यास - ०३ गुण,	५
४	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	लागवडीखालील क्षेत्रापैकी संरक्षित सिंचनाखाली (टिबक/तुषार/इतर) असलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी (७६ ते १०० टक्के असल्यास - ८ गुण, ४९ ते ७५ टक्के असल्यास - ६ गुण, २४ ते ५० टक्के असल्यास - ४ गुण, १० ते २५ टक्के असल्यास - २ गुण)	८
५	अपारंपारिक ऊर्जा साधनांचा वापर	०२ गुण (सौरऊर्जा, सौर पंप, बायोगॅस इत्यादी)	२
६	करार शेती/ सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती	— करार शेती करत असल्यास / ग्रेपनेट/मॅनोनेट/अनारनेट/इत्यादींमध्ये नोंदणी असल्यास - ०५ गुण — सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती व विक्री-५ गुण (प्रति निविष्ठा उदा.गांडूळ खत, जिवामृत, निंबोळी अर्क, बायोडायनॅमिक कंपोस्ट, अमृतपाणी, व्हर्मीवाश इ. निर्मितीसाठी ०१ गुण याप्रमाणे)	१०
७	प्रसार माध्यमे	— दूरचित्रवाहिच्यांद्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण, — रेडिओ द्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण — समाजमाध्यमे (फेसबुक, व्हाट्सप, इतर सामाज माध्यमे)- ०६ गुण - (प्रति माध्यम ०१गुण) — वृत्तपत्रांमधून स्वलेखन - ०३ गुण — स्वलिखित माहितीपत्रके/प्रकाशने/पुरस्तिका इ. - ०५ गुण, — विविध माध्यमांद्वारे यशोगाथा प्रसारण/प्रसिद्धी असल्यास - ०२ गुण	२०
८	सामाजिक कार्ये	असल्यास - ०५ गुण, (प्रति सामाजिक कार्ये - १ गुण)	५
९	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/ चर्चासत्र/ शेतीशाळा /परिसंवाद/ सहल	— स्वतः आयोजन करून मागदर्शन करत असल्यास - १० गुण/ केवळ सहभाग असल्यास - ०५ गुण	१०
१०	कृषिपुरक व्यवसाय	प्रति व्यवसाय ०२ याप्रमाणे एकूण १० गुण (दुग्धव्यवसाय, रेशिम उद्योग, मत्स्यव्यवसाय, कुक्कुटपालन, वराहपालन, इमूपालन, इतर)	१०
११	पीकस्पर्धा विजेता शेतकरी	१ ते ३ क्रमांक विजेता शेतकरी असल्यास, प्रथम क्रमांक - ५ गुण, द्वितीय - ३ गुण, तृतीय क्रमांक - २ गुण	५
१२	नाविष्यपूर्ण उपक्रम	— नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान स्वतः विकसित करून वापर करत असल्यास- ०५ गुण / केवळ नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान वापर करत असल्यास- ०३ गुण	५
१३	एकूण		१००
१४	शैक्षणिक अहंतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)		
१५	एकंदर एकूण		
१६	गुणानुक्रम		

प्रपत्र ३ - (सैद्रीय शेती - कृषिभुषण पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र

अ.क्र	शेतकऱ्यांचे नाव व पत्ता	जिल्हा/ विभाग	सैद्रीय शेतीचा अनुभव	प्राप्त पुरस्कार	गट/संस्था स्थापना	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	सैद्रीय शेतमाल निविष्ठा	निर्मिती/प्रमाणिकरण/विक्री	प्रसार माध्यमे	सामाजिक कार्ये	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/ चर्चासत्र/ शेतशाळा/परिसंवाद/ सहल	नाविष्यपूर्ण उपक्रम	कृषिपुरक व्यवसाय	एकूण	शैक्षणिक अहतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)	एकंदर एकूण	गुणानुक्रम
			१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	
१																	
२																	
३																	

गुणांचे विवरण खालीलप्रमाणे -

क्र.	बाब	गुणांचे विवरण	एकूण गुण
१	सैद्रीय शेतीचा अनुभव (वर्ष)	२० पेक्षा जास्त -१० गुण, १५ ते २०- ८ गुण, ११ ते १४ - ०६ गुण, ०५ ते १० - ४ गुण, ३ ते ५ -२ गुण	१०
२	प्राप्त पुरस्कार (संख्या)	केंद्र /राज्य शासन कृषि विभागाचा पुरस्कार प्राप्त असल्यास -३ गुण + इतर पुरस्कारांमध्ये ५ पेक्षा जास्त असल्यास - २ गुण, ५ पेक्षा कमी असल्यास १ गुण)	५
३	गट/संस्था स्थापना	— शेतकरी गटाचा /कंपनी / एफपीओ/ एफपीसी अध्यक्ष असल्यास - ५ गुण/ सदस्य असल्यास -०३ गुण,	५
४	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	लागवडीखालील क्षेत्रांपैकी संरक्षित सिंचनाखाली (टिबक/तुषार/इतर) असलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी (७६ ते १०० टक्के असल्यास -८ गुण, ४९ ते ७५ टक्के असल्यास -६ गुण, २४ ते ५० टक्के असल्यास -४ गुण, १० ते २५ टक्के असल्यास -२ गुण)	८
५	सैद्रीय शेतमाल निविष्ठा निर्मिती/प्रमाणिकरण/विक्री	— सैद्रीय निविष्ठा निर्मिती (प्रति निविष्ठा उदा.गांडूळ खत, जिवामृत, निंबोळी अर्क, बायोडायनॅमिक कंपोस्ट, अमृतपाणी, व्हर्मीवाश इ. निर्मितीसाठी प्रति निविष्ठा ०२ गुण याप्रमाणे) -१० गुण, — सैद्रीय शेतीचे प्रमाणिकरीकरण - १० गुण (नोंदणीकृत संस्थांकडून केले असल्यास १० गुण/ पीजीएस प्रमाणीकरण केले असल्यास -५ गुण), — सैद्रीय शेतमाल विक्री -१० गुण (स्वतःचे शेतमालाचे ब्रॅंडिंग करून विक्री करत असल्यास १० गुण/ ब्रॅंडिंगविना विक्री करत असल्यास - ५ गुण)	३०
६	प्रसार माध्यमे	— दूरचित्रवाहिन्यांद्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण, — रेडिओ द्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण — समाजमाध्यमे (फेसबुक, व्हाट्सप, इतर सामाज माध्यमे)- ०३ गुण - (प्रति माध्यम ०१गुण) — वृत्तपत्रांमधून स्वलेखन - ०३ गुण — स्वलिखित माहितीपत्रके/प्रकाशने/पुस्तिका इ. - ०५ गुण, — विविध माध्यमांद्वारे यशोगाथा प्रसारण/प्रसिद्धी असल्यास - ०२ गुण	१७
७	सामाजिक कार्ये	असल्यास - ०५ गुण, (प्रति सामाजिक कार्य - १ गुण)	५
८	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/ चर्चासत्र/ शेतशाळा /परिसंवाद/ सहल	स्वतः आयोजन करून मागदर्शन करत असल्यास - ५ गुण / केवळ सहभाग असल्यास - ०३ गुण	५
९	नाविष्यपूर्ण उपक्रम	— नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान स्वतः विकसित करून वापर करत असल्यास- १०गुण / केवळ नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान वापर करत असल्यास- ०५ गुण	१०
१०	कृषिपुरक व्यवसाय	प्रति व्यवसाय ०१ याप्रमाणे एकूण ०५ गुण	५
११	एकूण		१००
१२	शैक्षणिक अहतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)		
१३	एकंदर एकूण		
१४	गुणानुक्रम		

प्रपत्र ४ - (शेतिमित्र पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र

अ.क्र	शेतकऱ्यांचे नाव व पत्ता	जिल्हा/ विभाग	शेतकरी असल्यास	स्वलेखन/स्वनिर्मित यशोगाथा/ शोधनिबंध/ लेख	विविध माध्यमांद्वारे यशोगाथा/ शोधनिबंध/ लेख प्रसारण असल्यास -	स्वतःचे प्रकाशने प्रसिद्ध असल्यास	समाज माध्यमांचा वापर	प्राप्त पुरस्कार	सामाजिक कार्ये	एकूण	नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान	शैक्षणिक अर्हतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)	एकंदर एकूण	गुणानुक्रम
			१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१														
२														
३														

गुणांचे विवरण खालीलप्रमाणे -

क्र.	बाब	गुणांचे विवरण	एकूण गुण
१	शेतकरी असल्यास (संबंधिताच्या नावे ७/१२, ८-अ असावा)	असल्यास १० गुण	१०
२	स्वलेखन/स्वनिर्मित यशोगाथा/ शोधनिबंध/ लेख	२०० पेक्षा जास्त -१५ गुण, १५० ते २०० -१२ गुण, १०० ते १४९ -१० गुण, ५० ते ९९ -८ गुण, ४९ पेक्षा कमी -४ गुण	१५
३	विविध माध्यमांद्वारे यशोगाथा/ शोधनिबंध/ लेख प्रसारण असल्यास -	१५० पेक्षा जास्त - १० गुण, १०० ते १४९ - ८ गुण, ५० ते ९९ -६ गुण, ४९ ते २५ -४ गुण, २४ ते १० -२ गुण, ९ पेक्षा कमी - १ गुण	१०
४	स्वतःचे प्रकाशने प्रसिद्ध असल्यास	असल्यास ०५ गुण	५
५	समाज माध्यमांचा वापर	दूरचित्रवाणी- ५गुण, रेडीओ-५गुण, युट्युब-५गुण, फेसबुक-५गुण, व्हाट्सअप-५गुण, इन्स्टाग्राम/ट्वीटर/टेलीग्राम-५गुण, वर्तमानपत्रे/दैनिके/पाक्षिके /मासिके-५ गुण	३५
६	प्राप्त पुरस्कार	केंद्र /राज्य शासन कृषि विभागाचा पुरस्कार प्राप्त असल्यास -३ गुण + इतर पुरस्कारांमध्ये ५ पेक्षा जास्त असल्यास - २ गुण, ५ पेक्षा कमी असल्यास १ गुण)	५
७	सामाजिक कार्ये	असल्यास - १० गुण, (प्रति सामाजिक कार्ये - २ गुण)	१०
८	नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान	— नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान स्वतः विकसित करून वापर करत असल्यास- १० गुण / केवळ नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान वापर करत असल्यास- ०५ गुण	१०
९	एकूण		१००
१०	शैक्षणिक अर्हतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)		
११	एकंदर एकूण		
१२	गुणानुक्रम		

प्रपत्र ५ - (उद्यानपडीत पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र

अ.क्र	शेतकऱ्यांचे नाव व पत्ता	जिल्हा/ विभाग	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
			शेतीचा अनुभव	प्राप्त पुरस्कार	गट/संस्था स्थापना	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	संरक्षित शेती	शेतमाल निर्यात	संघीय फलोत्पादने/निविष्ठा निर्मिती	प्रसार माध्यमे	सामाजिक कार्ये	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/ चर्चासत्र/ शेतीशाळा/परिसंवाद/ सहल	कृषिपुरक व्यवसाय	नाविण्यपुर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान	एकूण	शैक्षणिक अर्हतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)	एकंदर एकूण	गुणानुक्रम
१																		
२																		
३																		

गुणांचे विवरण खालीलप्रमाणे -

क्र.	बाब	गुणांचे विवरण	एकूण गुण
१	शेतीचा अनुभव (फलोत्पादन/ फुलपिके /भाजीपाला/ मसालापिके/औषधी व सुंगधी उत्पादने)	२० पेक्षा जास्त -१० गुण, १५ ते २०- ८ गुण, ११ ते १४ - ०६ गुण, ०५ ते १० - ४ गुण, ३ ते ५ -२ गुण	१०
२	प्राप्त पुरस्कार (संख्या)	केंद्र /राज्य शासन कृषि विभागाचा पुरस्कार प्राप्त असल्यास -३ गुण + इतर पुरस्कारांमध्ये ५ पेक्षा जास्त असल्यास - २ गुण, ५ पेक्षा कमी असल्यास १ गुण)	५
३	गट/संस्था स्थापना	—शेतकरी गट - अध्यक्ष असल्यास - ५ गुण/ सदस्य असल्यास -०३ गुण, — शेतकरी कंपनी / एफपीओ/ एफपीसी - अध्यक्ष असल्यास - ५ गुण/ सदस्य असल्यास -०३ गुण,	५
४	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	लागवडीखालील क्षेत्रापैकी संरक्षित सिंचनाखाली (टिबक/तुषार/इतर) असलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी (७६ ते १०० टक्के असल्यास -४ गुण, ४९ ते ७५ टक्के असल्यास -३ गुण, २४ ते ५० टक्के असल्यास -२ गुण, १० ते २५ टक्के असल्यास - १ गुण)	४
५	संरक्षित शेती	— संरक्षित शेती वापर असल्यास - ५ गुण	५
६	शेतमाल निर्यात	— शेतमाल देशाबाहेर निर्यात -५ गुण, शेतमाल राज्याबाहेर निर्यात-५ गुण	१०
७	संघीय निविष्ठा/फलोत्पादने	— संघीय निविष्ठा /फलोत्पादने निर्मिती - ३ गुण, व विक्री-३ गुण	६
८	प्रसार माध्यमे	— दूरचित्रवाहिन्यांद्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण — रेडिओ द्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण — समाजमाध्यमे (फेसबुक, व्हाट्सप,इतर सामाज माध्यमे)-६ गुण (प्रति समाज माध्यम १ गुण) — वृत्तपत्रांमधून फलोत्पादन विषयक स्वलेखन - ०५ गुण — स्वलिखित माहितीपत्रके/प्रकाशने/पुस्तिका इ. - ०३ गुण, — विविध माध्यमांद्वारे यशोगाथा प्रसारण असल्यास - ०२ गुण	२०
९	सामाजिक कार्ये	असल्यास - ०५ गुण, (प्रति सामाजिक कार्ये - १ गुण)	५
१०	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/ चर्चासत्र/ शेतीशाळा/परिसंवाद/ सहल	स्वतः आयोजन करुन मागदर्शन करत असल्यास - १० गुण / केवळ सहभाग असल्यास - ०५ गुण	१०
११	कृषिपुरक व्यवसाय	प्रति व्यवसाय ०१ याप्रमाणे एकूण ०५ गुण	५
१२	नाविण्यपुर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान	— नाविण्यपुर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान स्वतः विकसित करुन वापर करत असल्यास- १० गुण / केवळ नाविण्यपुर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान वापर करत असल्यास- ०५ गुण	१०
१३	एकूण		१००
१४	शैक्षणिक अर्हतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)		
१५	एकंदर एकूण		
१६	गुणानुक्रम		

प्रपत्र ६ - (युवा पुरस्कारासाठी) - मुल्यांकन प्रपत्र

अ.क्र.	शेतकऱ्यांचे नाव व पत्ता	जिल्हा/ विभाग	शेतीचा अनुभव	प्राप्त पुरस्कार	गट/संस्था स्थापना	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	संरक्षित शेती	करार शेती/ सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती	प्रसार माध्यमे	सामाजिक कार्ये	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/चर्चासत्र/ शेतीशाळा/परिसंवाद/ सहल	कृषिपुरक व्यवसाय	कृषि प्रक्रिया उद्योग	नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान	एकूण	शैक्षणिक अहंतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)	एकंदर एकूण	गुणानुक्रम
			१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१																		
२																		
३																		

गुणांचे विवरण खालीलप्रमाणे -

क्र.	बाब	गुणांचे विवरण	एकूण गुण
१	शेतीचा अनुभव (वर्षे)	अनुभव २० पेक्षा जास्त - ५ गुण, १५ ते १९ - ०४ गुण, १० ते १४ - ३ गुण, ५ ते ९ - २ गुण, ४ पेक्षा कमी - १ गुण	५
२	प्राप्त पुरस्कार	केंद्र /राज्य शासन कृषि विभागाचा पुरस्कार प्राप्त असल्यास -३ गुण + इतर पुरस्कारांमध्ये ५ पेक्षा जास्त असल्यास - २ गुण, ५ पेक्षा कमी असल्यास १ गुण)	५
३	गट/संस्था स्थापना (संख्या)	— शेतकरी गटाचा /कंपनी / एफपीओ/ एफपीसी अध्यक्ष असल्यास - ५ गुण/ सदस्य असल्यास -०३ गुण	५
४	पाण्याचा कार्यक्षम वापर	लागवडीखालील क्षेत्रापैकी संरक्षित सिंचनाखाली (टिबक/तुषार/इतर) असलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी (७६ ते १०० टक्के असल्यास - ८ गुण, ४९ ते ७५ टक्के असल्यास -६ गुण, २४ ते ५० टक्के असल्यास -४ गुण, १० ते २५ टक्के असल्यास -२ गुण)	८
५	संरक्षित शेती	— संरक्षित शेती - ८ गुण, (प्रति बाब २ गुण)	८
६	करार शेती/ सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती	— करार शेती करत असल्यास / ग्रेपनेट/मॅगनेट/अनारनेट/इत्यादींमध्ये नोंदणी असल्यास - ०५ गुण — सेंद्रीय निविष्ठा निर्मिती -५ गुण (प्रति निविष्ठा उदा.गांडूळ खत, जिवामृत, निंबोळी अर्क, बायोडायनॅमिक कंपोस्ट, अमृतपाणी, व्हर्मीवाश इ. निर्मितीसाठी ०१ गुण याप्रमाणे) — शेतमाल विक्री -१० गुण (स्वतःचे शेतमालाचे ब्रॅंडिंग करून विक्री करत असल्यास ५ गुण/ ब्रॅंडिंगविना विक्री करत असल्यास - ३ गुण)	१५
७	प्रसार माध्यमे	— दूरचित्रवाहिन्यांद्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण, — रेडिओ द्वारे प्रसिद्धी - ०२ गुण — समाजमाध्यमे (फेसबुक, व्हाट्सप, इतर सामाज माध्यमे) - ०६ गुण (प्रति समाज माध्यम १ गुण) — वृत्तपत्रांमधून स्वलेखन - ०५ गुण — स्वलिखित माहितीपत्रके/प्रकाशने/पुस्तके इ. - ०३ गुण, — विविध माध्यमांद्वारे यशोगाथा प्रसारण असल्यास - ०२ गुण	२०
८	सामाजिक कार्ये	असल्यास - ०५ गुण, (प्रति सामाजिक कार्ये - १ गुण)	५
९	प्रशिक्षणे/ कार्यशाळा/चर्चासत्र/ शेतीशाळा/परिसंवाद/ सहल	— स्वतः आयोजन करून मागदर्शन करत असल्यास - ०५ गुण/केवळ सहभाग असल्यास - ०३ गुण	५
१०	कृषिपुरक व्यवसाय	प्रति व्यवसाय ०१ याप्रमाणे एकूण ०५ गुण, प्रक्रिया - ५ गुण	५
११	कृषि प्रक्रिया उद्योग	कृषि प्रक्रिया व्यवसाय - ९ गुण (प्रति व्यवसाय -३ गुण)	९
१२	नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान	— नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान स्वतः विकसित करून वापर करत असल्यास- १० गुण / केवळ नाविष्यपूर्ण उपक्रम/तंत्रज्ञान वापर करत असल्यास- ०५ गुण	१०
१३	एकूण		१००
१४	शैक्षणिक अहंतेबाबत (कृषि व कृषि संलग्न) मिळालेले जास्तीचे गुण (Grace marks)		
१५	एकंदर एकूण		
१६	गुणानुक्रम		